

Sprog i Norden

Titel: Språksamarbeid i Norden 1987

Forfatter: Ståle Løland

Kilde: Sprog i Norden, 1988, s. 93-97

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbeid i Norden 1987

Av Ståle Løland

Nordisk språksekretariat

Nordisk språksekretariat ble opprettet i 1978 som et samarbeidsorgan for språknemndene i Norden og andre som arbeider med nordiske språkspørsmål. Ifølge instruksjonen skal sekretariatet arbeide for å bevare og styrke det språklige fellesskapet i Norden og for å fremme den nordiske språkforståelsen. Dette skal sekretariatet gjøre blant annet ved å være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål, ta initiativ til forskningsprosjekter, følge grannespråksundervisningen på alle utdanningsnivåer, samarbeide med massemediene, medvirke ved ordboksprosjekter, gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål.

Organisasjon

Nordisk språksekretariat blir ledet av et styre på tolv personer som representerer samtlige språknemnder i Norden. Styret utpeker blant sine medlemmer et arbeidsutvalg med en representant fra Dansk Sprognævn, en fra Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, en fra Norsk språkråd og en fra Svenska språknämnden. Formannen i styret er samtidig formann i arbeidsutvalget. Sekretariatets fellesnordiske administrasjon er plassert ved Norsk språkråd i Oslo. I 1987 har sekretariatet hatt fire ansatte: en sekretariatssjef, en pedagogisk konsulent (førstekonsulent), en førstesekretær og en førstekontorfullmektig i halv stilling.

På grunn av sykdom har Bertil Molde i 1987 trukket seg som formann. Allan Karker er valgt til ny formann.

Møter, kurs og konferanser

Det årlige styremøtet i Nordisk språksekretariat ble holdt i Akureyri 16. august i tilknytning til det 34. nordiske språkmøtet 16.–18. august. Hovedemnet for det nordiske språkmøtet var islandsk språkrøkt og endringer i ordforrådet.

Arbeidsutvalget og de nordiske sekretærene i Dansk Sprog-nævn, Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, Norsk språkråd og Svenska språknämnden har hatt tre møter. Dessuten har det vært tre sekretærmøter.

I 1987 har Språksekretariatet arrangert eller vært med på å arrangere disse møtene, kursene og konferansene:

Møte om nordisk grannespråksarbeid og nordisk samarbeid (Oslo 8. april, i samarbeid med Foreningen Norden og Informasjonssentret for språkundervisning)

Konferanse om dansk-, norsk- og svenskundervisningen på Island, Færøyene og Grønland (Reykjavík 13.–14. august)

Kurs om språkforståelse og samarbeid i Norden (Kungälv 20.–24. september, i samarbeid med Nordens folkliga akademi og Nordiska språk- och informationscentret)

Informasjonsmøte om Færøyene (Oslo 14. oktober, i samarbeid med Foreningen Norden og Informasjonssentret for språkundervisning)

Konferanse om norsk og dansk i svenskundervisningen i Finland (Hanaholmen 21.–22. november, i samarbeid med Nordiska språk- och informationscentret, Svenskläraryforeningen i Finland og den danske og norske ambassaden i Helsingfors)

Konferanse om språklig samarbeid i Norden med utgangspunkt i rapporten "Nordiske språk i gymnas og yrkesutdanning" (København 4.–6. desember, i samarbeid med de nordiske morsmåslærerorganisasjonene (Nordspråk), Nordiska språk- och informationscentret og Nordisk ministerråds sekretariat)

Språksekretariatet har tatt initiativet til og delvis medvirket i språkkurs for Nordjobb-ungdommer. I 1987 har slike kurs vært holdt i Helsingfors, Oslo og Stockholm.

Representanter for Språksekretariatet har som vanlig orientert om nordisk språksamarbeid og nordiske språkspørsmål ved møter, konferanser, kurs o.l. Sekretariatet samarbeider med morsmåslærernes og terminologisentralenes nordiske organer – Nordspråk og Nordterm – og deltar på deres fellesmøter. Språksekretariatet har også faste samarbeidsmøter med Nordiska språk- og informasjonscentret i Helsingfors. Dessuten er Språksekretariatet representert i Nordisk ministerråds språkutvalg, som i 1987 blant annet har planlagt og gjennomført konferansen om det videre arbeidet med handlingsplanen for økt språkforståelse i Norden (jf. ovenfor).

Skrifter

I 1987 gav Nordisk språksekretariat ut disse skriftene: Språk i Norden 1987, Bibliografi over læremidler til grannespråksundervisningen i grunnskolen og Statsnavn og nasjonalitetsord. Det siste inneholder en liste over navn på stater, innbyggernavn og nasjonalitetsadjektiv på dansk, norsk, svensk og finsk. Dessuten har sekretariatet utgitt en informasjonsbrosjyre om virksomheten og om nordisk språksamarbeid.

Språknemndenes telefonrådgivning

Språksekretariatet har arbeidet videre med den undersøkelsen av språknemndenes telefonrådgivning som ble satt i gang i 1985. En foreløpig rapport om prosjektet er publisert i Språk i Norden 1986. Den endelige rapporten vil bli publisert i Språksekretariatets rapportserie våren 1988.

Grannespråksundervisningen

Språksekretariatet har arbeidet videre med en holdningsundersøkelse blant morsmåslærere om grannespråksundervisningen i den videregående skolen (gymnaset). Materialet blir nå behandlet av Johannes Dalsgaard, nordisk lektor ved Stockholms universitet. Dessuten har sekretariatet i 1987 arbeidet med et prosjekt om brevveksling mellom skoleklasser i Norden. Den pedagogiske konsulenten har besøkt skoler, skolemyndigheter og lærerutdan-

ningsinstitusjoner og orientert om grannespråksundervisningen. Konsulentene har også vært med på å utarbeide læremidler, metodiske veiledninger o.l.

Gransking av Språksekretariatets virksomhet

I forbindelse med en gransking av skolesamarbeidet i Nordisk ministerråds regi har Nordisk råds budsjett- og kontrollutvalg uttalt at Språksekretariatet "arbeider i overensstemmelse med de foreliggende vedtekter og direktiv og utfører arbeidet slik de nåværende økonomiske rammer gir muligheter for". Utvalget foreslår at Språksekretariatet bør få oppgaver "som gjelder språksamarbeidet og språkforståelsesarbeidet på universitetsnivå".

Uttalelser

Språksekretariatet har i 1987 uttalt seg om disse sakene: handlingsplan for det nordiske kultursamarbeidet (til Nordisk ministerråd), medlemsforslag A 773/k om nordisk tjenestemannsutveksling for tolker og translatører (til Nordisk råd), utredningen "Språkbad – en metod för översättaren att utveckla sin yrkeskunnsighet" (til Finansministeriet i Finland), studenteksamen i Finland (til Undervisningsministeriet i Finland), "Förslag till ändringar i kursplanen i ämnet svenska i grundskolan" (til skolministeren i Sverige).

Frekvensbaserte ordlister

Språksekretariatet har arbeidet videre med et prosjekt som tar sikte på å utarbeide små internordiske ordlister basert på frekvensundersøkelser. Foreløpig er det utarbeidet en dansk-svensk og en norsk-svensk prøveordliste.

Forskningsprosjektet "Demokrati og språklig purisme"

Språksekretariatet har fortsatt planleggingen av prosjektet "Demokrati og språklig purisme" i samarbeid med universitetslektor Olle Josephson ved Institutionen för nordiska språk, Stockholms

universitet. Tanken er å undersøke om språk med en puristisk tradisjon (f.eks. finsk og islandsk) er lettere å forstå for samfunnsmedlemmene enn språk med en mer åpen holdning til fremmedord.

Den nordiske nyordsundersøkelsen

De nordiske språknemndene registrerer nye ord og uttrykk som blir brukt i massemedier, faglitteratur o.l. I 1986 gav Svenska språknämnden ut "Nyord i svenskan från 40-tal till 80-tal". Tidligere har Norsk språkråd (1982) og Dansk Sprognævn (1984) gitt ut tilsvarende ordbøker. På styremøtet i 1987 var det enighet om at nyordsarbeidet bør fortsette, og at kontakten mellom de nordiske språknemndene bør styrkes på dette området. Det ble også foreslått å gi ut en samnordisk nyordsbok ved årtusenskiftet.

Samarbeid med Nordisk Kontakt

I 1987 har Språksekretariatet gransket og vurdert språket i tidskriftet Nordisk Kontakt, som blir gitt ut av Nordisk råd. Sekretariatet har påtatt seg å redigere en språkspalte i tidskriftet. Spalten vil inneholde språklige anbefalinger og utredninger, omtaler av prosjekter og publikasjoner, orienteringer om språkforhold i Norden osv.

Språkspørsmål

I samarbeid med språknemndene har Språksekretariatet også i 1987 behandlet språkspørsmål med sikte på å komme fram til fellesnordiske anbefalinger. Det gjelder for eksempel spørsmål om nordiske avløserord for engelske uttrykk, geografiske navn og tekniske skrivereregler. Av større språklige spørsmål kan det nevnes at Språksekretariatet har arbeidet med et forslag til fellesnordiske regler for transkribering av arabiske navn.